

використанні позамовного методу розрахунку собівартості продукції, слід проводити заготівлю запасів тотожно.

Слід зазначити, що метод лінійного програмування при роботі з виробничими запасами підприємства є ефективним через свою простоту, та може бути використаний на будь-якому підприємстві незалежно від його розмірів і обсягу виробництва.

ІІТ дозволить виключити запаси і незавершене виробництво, для забезпечення більшої гнучкості виробництва, здійснити адаптацію виробництва до сучасних умов, які склалися на ринку, оптимізувати потокові процеси, здійснити високого рівня інтеграцію елементів системи управління виробництвом, забезпечити максимальну пропускну здатність виробничих потужностей, оптимізувати час виконання основних та допоміжних операцій, здійснювати випуск продукції відповідно до наявних замовлень, ліквідувати нераціональні переміщення, а також зберегти втрачену вигоду підприємства, яке могло б не вилучати кошти на формування запасу з грошового обігу, а спрямувати їх на додаткове залучення прибутку.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Текст] : [офіц. текст] : за станом на 25.01.2013 р. / Мінфін України ; Наказ, Положення від 20.10.1999 № 246. — Доступно з мережі Інтернет : <http://ubooks.com.ua/books/000171/inx38.php> (дата звернення 03.10.14). — Назва з екрана.
2. Атамас, П.Й. Управленческий учет [Текст] : учеб. для вузов / П.Й. Атамас. – Центр учебной литературы, 2006. – 440 с.
3. Кацель, М.К. Управлінський облік виробничих запасів в умовах прийняття рішень [Текст] / М.К. Кацель // Збірник матеріалів Всеукраїнської студентської наукової конференції : Тези – К. : КНТЕУ, 2013. – С. 30–32.

УДК 657.471.1

Крочак Оксана

к.е.н., доцент

Уманський національний університет садівництва

м. Умань

ВИТРАТИ ЯК ОДИН ІЗ ОСНОВНИХ ОБ'ЄКТІВ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Анотація

У статті розглянуто питання необхідності виділення управлінського обліку в системі бухгалтерського обліку, а також організації обліку витрат та управління їх поведінкою.

Ключові слова: *управлінський облік, фінансовий облік, витрати, ресурси, собівартість, калькулювання.*

Сучасний бухгалтерський облік формувався, видозмінювався, удосконалювався протягом століть, від виникнення товарно – грошових відносин, подвійного запису до використання комп'ютерних технологій в обліку. Бухгалтерський облік, традиційно, накопичував інформацію про господарські факти та явища, що вже відбулися. Він використовувався саме для потреб власника, але одночасно і формував інформацію для зовнішніх користувачів.

Перехід від індивідуально-мануфактурної до фабричної організації виробництва, поява значної кількості промислових підприємств, компаній і акціонерних товариств, а також вільного підприємництва сприяли розвитку виробничих відносин, ринків капіталу, товарів і праці, а також вільному ціноутворенню.

При зростанні конкуренції та практично відсутності впливу на ціну готового продукту головним напрямом забезпечення прибутковості для більшості підприємств став постійний контроль за витратами, прогнозування майбутніх дій з врахуванням внутрішніх та зовнішніх факторів на основі належного інформаційного забезпечення, в т.ч. через калькуляційний, виробничий облік, а згодом управлінський облік.

Ринкові відносини характеризуються жорстким рівнем конкуренції. Це вимагає від керівництва підприємств прийняття стратегічних, а особливо ефективних оперативних рішень відносно напрямів функціонування підприємства у ринковій невизначеності. Для їх прийняття необхідна достовірна інформація про господарську і фінансову діяльність підприємства, а це неможливо в повній мірі одержати без обліку, як головного джерела інформації. Крім того перш за все недостатньо інформації щодо зовнішніх факторів впливу на діяльність підприємства. До цих факторів можна віднести:

- постійні зміни ситуації на ринках готової продукції, праці, матеріальних, фінансових ресурсів;
- непередбачуваність поведінки суб'єктів ринку, що взаємодіють між собою;
- постійні техніко – економічними нововведеннями в галузі;
- циклічність розвитку економіки країни;
- ускладнення організаційно - виробничих структур та інші.

Іншими словами, стає неможливим передбачення кінцевих результатів діяльності підприємства. Крім того все це призводить до збільшення обсягів необхідної для прийняття управлінських рішень інформації, а все це викликає додаткове навантаження на облікову службу підприємства та виділення управлінського обліку як елементу бухгалтерського обліку на задоволення внутрішніх інформаційних потреб.

Тобто, в сучасних умовах ефективність пошуку шляхів оптимізації основних напрямів діяльності підприємств залежить насамперед від належного інформаційного забезпечення керівників як до прийняття управлінського рішення, так і під час його виконання та аналізу отриманих результатів.

Об'єктами управлінського обліку є господарські процеси, їх результати та виробничі ресурси. Слід зауважити, що витрати залишаються головним об'єктом і на сучасному етапі розвитку управлінського обліку, а відповідно постійна

видозміна витрат, поява нових впливають на зміну підходів до управління витратами, їх облік, визначення собівартості тощо. В центрі уваги залишаються не просто витрати, а необхідна для впливу інформація, на основі якої і буде прийняте управлінське рішення.

Інформація, її обсяг та відповідні вимоги знаходяться під впливом багатьох факторів, які безпосередньо вплинули на розвиток управлінського обліку. До них слід віднести:

- рідкісність ресурсів, їх обмеженість, а як наслідок посилення ролі величини витрат, її оптимізації в підвищенні конкурентоздатності підприємства;
- поява різних користувачів інформації: державних органів, акціонерів, інвесторів тощо;
- різні підходи до управління та обліку в межах країн, континентів, політичних устроїв;
- виділення, поряд з технологічним, інформаційного інструментарію впливу на витрати [1].

В межах управлінського обліку трансформувалися елементи методу бухгалтерського обліку та методи управління, а тому можливе альтернативне використання окремих методів для досягнення визначеної мети або цілі. В даному разі альтернативність, по відношенню до інструментарію, означає вільний вибір, що базується на врахуванні технологічних, організаційних, фінансових особливостей підприємства.

Важлива роль управлінського обліку відводиться в управлінні витратами, що є його головним об'єктом, особливо відносно господарств та галузей, що мають значну собівартість кінцевої продукції.

Управлінський облік на відміну від фінансового спрямований не тільки на визначення максимально точної собівартості, але й на аналіз цінності, структури вартості кінцевого продукту та ефективності використання ресурсів. Вартість визначається ступенем корисного ефекту. Тобто, в управлінському обліку аналізується не лише собівартість, а й фактори внутрішнього, зовнішнього характеру, цінність продукту для споживачів, які обумовлюють конкурентоспроможність на основі інформації, що надходить в систему обліку з різних джерел.

Процес виробництва являє собою продуктивне споживання відповідних факторів, заміщення яких є необхідною умовою процесу відтворення та подальшого розвитку підприємства. Як новостворені так і вже діючі господарюючі суб'єкти постійно стикаються з однією з головних ознак будь-якого ресурсу – обмеженість, що визначає їх економне використання, а „підприємець бере на себе ініціативу поєднання ресурсів землі, праці, капіталу в єдиний процес виробництва товару або послуги...”, а також „бере на себе складне завдання прийняття основних рішень в процесі ведення бізнесу...”. Відповідно управлінський облік спрямований на управління не просто витратами, а факторами виробництва від їх закупівлі, використання, до зберігання та продажу, тобто по усьому ланцюжку цінностей [2].

Витрати виробництва, реалізації постійно змінюються кількісно та за своїм

змістом. За останні 100 років, введення нових технологій у промислових та сільськогосподарських підприємствах, перевищення темпів розвитку нематеріального виробництва над матеріальним, що знаходяться в тісному взаємозв'язку, призвели до докорінної зміни структури та появи додаткових видів витрат. Відповідно ефективного управління та контроль за ними, вимагає перш за все зваженої класифікації.

Класифікувати витрати можна за багатьма ознаками, виходячи з основної цілі, що ставиться при поділі. Якщо в межах фінансового обліку як правило використовуються обмежений набір - прямі та непрямі, основні та накладні витрати, то керівництво може вимагає іншої, більш розширеної класифікації.

Слід зазначити, що не дивлячись на відмінності фінансового та управлінського обліку, між двома обліками залишається спільний об'єкт – це витрати, що значно розширює можливості впливу на витрати, а як наслідок підвищується якість інформаційного забезпечення керівництва за умови довіри до отриманої інформації.

Важливим етапом в обліку витрат є калькулювання, що виступає як елемент методу бухгалтерського обліку та представляє собою визначення собівартості продукції, як проміжної - виробничої, цехової так і загальної реалізаційної по окремому виду продукції, робіт, послуг, яка буде використовуватись в ціноутворенні [3].

Управління витратами – це перш за все комплекс заходів, що спрямовується на оптимізацію витрат по господарству, при цьому кожна група витрат внаслідок власне притаманних рис вимагає зваженого підходу до методу впливу на їх рівень та структуру. Відповідно універсальний метод управління витратами важко виділити з огляду на поведінку витрат в розрізі окремих видів діяльності, техніко – економічних особливостей продукції, організаційних структур тощо.

Список використаних джерел

1. Загородній, А. Управлінський облік як система інформаційного забезпечення управлінських рішень [Текст] / А.Загородній, А.Партин // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 7. – С. 35–37.
2. Возна, Л. Ю. Політична економія [Текст] : навчально – методичний посібник для студентів економічних спеціальностей / Л.Ю.Возна, Ю.В.Ущатовський. – Житомир : ЖІТІ, 2003. – 272 с.
3. Гнилицкая, Л. Проблеми впровадження управлінського обліку на підприємствах України [Текст] / Л. Гнилицкая // Бухгалтерський облік та аудит. – 2001. – № 9. – С. 39–42.

